

**ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ
ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА , ЗАНЕМАРИВАЊА
И ДИСКРИМИНАЦИЈЕ У
ОШ "ТОПЛИЧКИ ХЕРОЈИ"ЖИТОРАЋА**

Април, 2024. године

I УВОД

Сви облици насиља, злостављања, злоупотребе и занемаривања деце којима се угрожава или нарушава физички, психички и морални интегритет личности детета представљају повреду једног од основних права детета наведених у **Конвенцији Уједињених нација о правима детета**, а то је право на живот, опстанак и развој. Одредбе Конвенције односе се на заштиту детета од:

- Физичког и менталног насиља, злоупотребе и занемаривања
- Свих облика сексуалног злостављања и искоришћавања
- Отмице и трговине децом
- Свих других облика искоришћавања (експлоатације) штетних по било који вид дететове добробити
- Нехуманих и понижавајућих поступака и кажњавања
- Ускраћивања информација и правичног поступања у заштити приватности
- Ускраћивања подршке за физички и психички опоравак и социјалну реинтеграцију детету које је било изложено насиљу.

Протокол поступања у установи у одговору на насиље, злостављање, и занемаривање проистиче из низа прописа који утврђују права детета и ученика у Републици Србији и остварују се у складу са Уставом РС ратификованим међународним уговорима, низом појединачних закона, као и Законом о основама система образовања и васпитања (`Сл. гласник РС`, бр.88/0217, 27/2018 - др, Закон, 10/2019, 27/2018 - др.,Закон 6/2020, 129/21 и 92/2023) и другим прописима којима се регулишу права детета и ученика.

На основу Правилника о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање (`Сл. гласник РС`, бр.11/2024) школа доноси Програм заштите ученика од насиља, злостављања и занемаривања, којим прописује садржаје и начине спровођења превентивних и интервентних активности, услове и начине за процену ризика, начине заштите од насиља, злостављања и занемаривања, праћење ефеката предузетих мера и активности.

Забрана насиља, злостављања и занемаривања у школи се односи на ученике, запослене, родитеље (законске заступнике) и трећа лица.

Чланом 21. став 3. Устава Републике Србије забрањена је свака дискриминација, непосредна или посредна, по било ком основу, а нарочито по основу расе, пола, националне припадности, друштвеног порекла, рођења, вероисповести, политичког или другог уверења, имовног стања, културе, језика, старости и психичког или физичког инвалидитета, а чланом 22. став 2. да свако има право на судску заштиту ако му је повређено или ускраћено неко људско или мањинско право зајемчено Уставом, као и право на уклањање последица које су повредом настале.

Чланом 23. став 1. Уставом Републике Србије прокламовано је да је људско достојанство неприкосновено и сви су дужни да га поштују и штите.

Обавеза државе да сузбија и обезбеди делотворну заштиту од дискриминације проистиче из међународних уговора о људским правима, а нарочито: Универзалне декларације о људским правима из 1948. године, Конвенције против дискриминације у образовању из 1960. г, Конвенцијом ОУН о укидању свих облика расне дискриминације из 1965. године, Међународног пакта о економским, социјалним и културним правима из 1966. године, Међународне конвенције о укидању свих облика дискриминације жена из 1979. године, као и других међународних уговора на чије поштовање се обавезала РС.

Посебан значај има Конвенција о правима детета из 1989. године. У члану 29. Конвенције прокламовано је да образовање треба да буде усмерено ка развоју поштовања људских права и основних слобода, односно принципа садржаних у Повељи ОУН, развоју поштовања према родитељима деце, њиховом културном идентитету, језику и вредностима, националним вредностима државе у којој дете живи или из које је пореклом, као и поштовању других цивилизација.

На основу Правилника о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање ("Службени гласник РС", бр.11/2024), у складу са специфичностима рада у ОШ "Топлички хероји"Житорађа, донет је програм заштите ученика од насиља, злостављања и занемаривања и оформљен Тим за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања. Исти има сталне чланове – директор школе, секретар, педагог, по два представника из наставе (за 1. и 2. циклус образовања). Као представник спољне заштитне мреже седницама Тима ће присуствовати школски полицајац по потреби.

Тим ће радити на превенцији насиља, злостављања и занемаривања, спроводити интервентне активности, предузимати мере заштите и пратити ефекте предузетих мера. Чланове Тима именује је директор школе.

Тим ће остваривати сарадњу унутар установе са одељењским старешинама, предметним наставницима и осталим запосленима; са родитељима и вршњацима; оствариваће сарадњу са спољном заштитном мрежом: домом здравља, полицијом, центром за социјални рад. Састанци Тима ће се организовати по потреби, а најмање једном месечно.

ЗНАЧЕЊЕ ПОЈМОВА НАСИЉЕ, ЗЛОСТАВЉАЊЕ, ЗАНеМАРИВАЊЕ И ДИСКРИМИНАЦИЈА

Злоупотреба или злостављање детета обухвата све облике физичког или емоционалног злостављања, сексуалну злоупотребу, занемаривање или немаран поступак, као и комерцијалну или другу експлоатацију, што доводи до стварног или потенцијалног нарушавања дететовог здравља, његовог преживљавања, развоја или достојанства у оквиру односа који укључује одговорност, поверење или моћ.

У складу са образовно-васпитном делатношћу користиће се појам **НАСИЉЕ** који обухвата различите врсте и облике насилног понашања, злостављање, занемаривање, злоупотребе и искоришћавање.

Насиље може бити у оквиру вршњачког односа, као и односа одрасли – деца, који укључује одговорност, поверење и моћ.

Насиље се дефинише као сваки облик једанпут учињеног или поновљеног вербалног или невербалног понашања које има за последицу стварно или потенцијално угрожавање здравља, развоја и достојанства личности детета и ученик или запосленог.

Насиље и злостављање сматра се насиље запосленог према детету, ученику, другом запосленом, родитељу, односно другом законском заступнику (у даљем тексту: родитељ); ученика према другом детету, ученику или запосленом; родитеља према свом детету, другом детету и ученику, запосленом као и према трећем лицу.

Насиље и злостављање може да се јави као физичко, психичко (емоционално), социјално и дигитално.

Под дискриминацијом односно дискриминаторним понашањем подразумева се понашање којим се на непосредан или посредан, отворен или прикривен начин, неоправдано прави разлика или неједнако поступа односно врши пропуштање чињења (искључивање, ограничавање или давање првенства) у односу на лице или групу лица, као и на чланове њихових породица или њима блиска лица, а који се заснива на раси, боји коже, прецима, држављанству, статус мигранта, расељеног лица, националној припадности или етничком пореклу, језику верским или политичким убеђењима, полу, родном идентитету, сексуалној оријентацији, имовном стању, социјалном и културном пореклу, рођењу, генетским особеностима, здравственом стању, сметњи у развоју и инвалидитету, брачном и породичном статусу, осуђиваности, старосном доби, изгледу, чланству у политичким, синдикалним

и другим организацијама и другим стварним, односно претпостављеним личним својствима, као и по другим основама утврђеним законом којим се прописује забрана дискриминације.

Извршилац дискриминације јесте лице – учесник у образовању, запослени, родитељ или треће лице, као и установа, њени органи и тела који својим чињењем или пропуштања чињења врше дискриминацију у процесу образовања и васпитања или у вези са њим, у свим релацијама.

Дискриминисано лице јесте лице – учесник у образовању, запослени, родитељ и треће лице, група – учесника у образовању, запослених, родитеља и трећих лица, чланови органа и тела установе који су претрпели дискриминацију у процесу образовања и васпитања или у вези са њим.

Насилно понашање није у сваком случају дискриминаторно, али свако дискриминаторно јесте насилно.

Насиље може имати различите форме :

Физичко насиље и злостављање се односи на понашање које доводи до стварног или потенцијалног телесног повређивања детета, ученика или запосленог; физичко кажњавање деце и ученика од стране запослених и других одраслих особа.

Психичко насиље и злостављање је понашање које доводи до тренутног или трајног угрожавања психичког и емоционалног здравља и достојанства детета и ученика или запосленог. Овде се сврстава и вређање угледа и части, узнемиравајуће и понижавајуће поступање које повређује неко од личних својстава. Вербално привилеговање припадника већинске групе и прекомерно хваљење; неоправдано вербално умањивање или снижавање доприноса и успеха припадника мањинске групе, игнорисање због личног својства, одбијање да седи у клупи, омаловажавањеродитеља по основу личног својства.

Социјално насиље и злостављање је понашање којим се искључује дете и ученик из групе вршњака и различитих облика социјалних активности, одвајањем од других, неприхватањем по основу различитости, ускраћивањем информација, изоловањем од заједнице, ускраћивање задовољавања социјалних потреба. Дискриминативне активности као што су : излагање подсмеху по основу његове националности; омаловажавање по основу личног својства; имитирање хода, говора ученика са сметњама у развоју или инвалидитетом; ословљавање погрдним називима по основу припадности одређеној групи; изражавање стереотипа и предрасуда о припадницима одређеној групи; причање увредљивих шала и вицева о припадницима одређених група; промовисање родних стереотипа; певање увредљивих и понижавајућих песама о припадницима одређене групе;

Дигитално насиље и злостављање је злоупотреба информационах технологија која може да има за последицу повреду друге личности и угрожавање достојанства и остварује се слањем порука, видео записа електронском поштом, СМС-ом, ММС-ом, путем веб-сајта (web site), четовањем, укључивањем у форуме, социјалне мреже и објављивањем садржаја или поверљивих личних података без сагласности (информација, слика, видео снимака и сл.).

Осим наведених облика, насиље и злостављање препознаје се и кроз: злоупотребу, сексуално насиље, насилни екстремизам, трговину људима, експлоатацију детета и ученика, породично насиље и др.

Злоупотреба детета и ученика је све оно што појединац, односно установа чини или не чини што негативно утиче, наноси штету, ускраћује или смањује могућност за безбедан и здрав развој и доводи га у немоћан, положај према појединцу или установи (злоупотреба у спорту, у политичке, верске, комерцијалне и друге сврхе). Злоупотреба подразумева и прекомерно подстицање, односно психолошки притисак на дете и ученика од стране родитеља или наставника ради постигнућа која могу да имају за последицу угрожавање нормалног психофизичког и социјалног развоја и најбољег интереса детета.

Сексуално насиље и злостављање је понашање којим се дете и ученик сексуално узнемирава, наводи и приморава на учешће у сексуалним активностима које не жели, не схвата или за које није развојно дорастао или се користи за проституцију, порнографију и друге облике сексуалне експлоатације.

Насилни екстремизам је промовисање, заговарање, подржавање, припремање и учествовање у идеолошки мотивисаном насиљу за остваривање друштвених, економских, верских, политичких и других циљева.

Трговина људима је врбовање, превозење, пребацивање, скривање или примање лица, путем претње силом или употребом силе или других облика присиле, отмице, преваре, обмане, злоупотребе овлашћења или тешког положаја или давање или примање новца или користи да би се добио пристанак лица које има контролу над другим лицем у циљу експлоатације.

Експлоатација је рад који није у најбољем интересу детета и ученика, а у корист је другог лица, установе или организације. Ове активности могу да имају за последицу угрожавање физичког или менталног здравља, моралног, социјалног и емоционалног развоја детета и ученика, његову економску зависност, ускраћивање права на образовање и слободу избора.

Занемаривање и немарно поступање је пропуштање родитеља, друге особе која је преузела бригу о детету и ученику, установе или запосленог да у оквиру расположивих средстава обезбеди услове за правилан развој детета и ученика у свим областима, а што може да наруши његово знање и развој.

Занемаривање у установи обухвата:

- ускраћивање појединих облика образовно-васпитног рада неопходних детету и ученику; нереаговање на сумњу о занемаривању или на занемаривање од стране родитеља, пропусте у обављању надзора и заштите детета и ученика од повређивања, самоповређивања, употребе алкохола, дувана, наркотичког средства или психоактивне супстанце, укључивања у деструктивне групе и организације и др.

Кризни догађај је у већини случајева непредвидив догађај са потенцијално негативним последицама. Тај догађај и његове последице могу проузроковати значајну штету особама које су непосредно или посредно изложене кризном догађају.

Кризни догађај карактерише број жртава (повређених или настрадалих), материјална штета, психолошке реакције појединца и/или заједнице у целини, као и солидарност у сврху отклањања последица.

Кризни догађаји су:

- Природна смрт детета/ученика;
- Покушај убиства и убиство детета/ученика (у установи или ван ње);
- Покушај самоубиства ученика и самоубиство (у установи или ван ње);
- Природна смрт, самоубиство или убиство запосленог у установи;
- Саобраћајна незгода у којој је повређено или настрадало дете, односно ученик и/или запослени у установи;
- Нестанак детета/ученика;
- Масовно тровање у простору установе;
- Дојава о подметнутој експлозивној направи у установи или терористичком нападу и слично;
- Талачка криза;
- Насиље већих размера (масовне туче, вишеструка убиства, терористички напади);
- Техничко-технолошке опасности (експлозија, изливање, испаравање отровних материја и пожар);
- Природне катастрофе (поплаве, земљотреси, пожари...);
- Епидемија која је обухватила територију/општину на којој се налази установа;
- Други кризни догађаји, у смислу овог правилника.

У случају проглашења ванредне ситуације, односно ванредог стања, установа поступа у складу са прописима који то уређују.

II ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ УЧЕНИКА ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА, ЗАНЕМАРИВАЊА И ДИСКРИМИНАЦИЈЕ У ОСНОВНОЈ ШКОЛИ ``ТОПЛИЧКИ ХЕРОЈИ``ЖИТОРАЂА

Програм заштите ученика од насиља, сачињен је на основу и у складу са Правилником о протоколом поступања у установи и одговору на насиље, злостављање и занемаривање, као и Правилника о поступању установе у случају сумње или утврђеног дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности . Овим програмом детаљније је разрађен интерни поступак у ситуацијама сумње или дешавања насиља, злостављања, занемаривања и дискриминације као и дефинисање и спровођење адекватних превентивних активности од стране свих актера у циљу унапређења стандарда за заштиту ученика, запослених и других лица. Протокол уједно пружа и оквир за превентивне активности ради унапређења стандарда за заштиту ученика.

1. ПРЕВЕНТИВНЕ АКТИВНОСТИ

Превентивним активностима се:

- подиже ниво свести и осетљивости свих актера школског живота (наставника, родитеља, ученика, ваннаставног особља) у циљу бољег препознавања свих облика насиља, злостављања, занемаривања и дискриминације;
- ствара и негује клима сарадње и толеранције, уважавања и међусобног прихватања;
- истичу и унапређују знања, вештине и ставови потребни за конструктивно реаговање на насиље и дискриминацију на принципима једнаких могућности које се остварују на свим нивоима и облицима рада у школи.

дефинишу се процедуре за заштиту ученика, родитеља и свих запослених односиља, злостављања, занемаривања и дискриминације;

- планирање, осмишљавање и спровођење превентивних активности, начини информисања о садржајима, мерама и активностима за спречавање и заштиту од насиља , дискриминације и дискриминаторног понашања;
 - успостављање интерне и екстерне заштитне мреже;
 - праћење и евидентирање врста и учесталости насиља и облика дискриминације
 - превентивни и саветодавно-едукативни рад у оквиру школе у доношењу као и у спровођењу програма превенције, укључујући све интересне групе у школи.
- Остваривање се и васпитни и појачан васпитни рад у складу са потребама у школи.

По протоколу превентивне мере установа креира на основу увида и података о:

- Учесталости инцидентних ситуација и броја пријава насиља
- Заступљености различитих врста насиља
- Броју повреда
- Сигурности објекта и дворишта
- Процени реализованих обука за запослене и потребе даљег усавршавања
- Броју и ефектима реализованих акција које промовишу сарадњу, разумевање и помоћ
- Степену и квалитету укључености родитеља у живот и рад установе и друго.

ПЛАНИРАНЕ АКТИВНОСТИ	НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ	НАЧИНИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ И ПРАЋЕЊА	ДИНАМИКА
Упознавање са правилником о протоколу и другим подзаконским и општим актима (Савет родитеља, родитељи), сви запослени, ученици	Секретар, директор, одељ. старешине, чланови тима	Записници са Савета родитеља, записници са Тима за заштиту деце и школског тима, педагошка документација	Септембар, по потреби
Примена различитих метода, облика рада и активности за обезбеђивање подстицајне и безбедне средине	Сви запослени	Школска евиденција	Трајно
Избор садржаја и начина рада ради стицања квалитетних знања и вештина и формирање вредносних ставова за узајамно разумевање, уважавање различитости, конструктивно превазилажење сукоба	Одељењ.стар , предметни наставници, стручни сарадници, директор	Школска евиденција,	Трајно
Обезбеђивање заштите ученика од произвољног и незаконитог мешања у његову приватност, породицу, дом или преписку, од незаконих напада на његову част и углед	Одељ.стар., предметни наставници, стручни сарадници, директор, правник	Евиденција, Посебни протокол, подзаконски акти	Септембар, током године
Уважавање и поштовање личности других; поштовање правила установе и свих аката којима се уређују права, обавезе и одговорности ученика и свих запослених у школи; манифестовање понашања које не доприноси и не изазива насиље и дискриминацију	Запослени у школи, ученици, родитељи, органи управљања и ученички парламент	Евиденција, законска и интерна правила	Током године
Сарадња са установом, изражавање поштовања личности детета, друге деце и запослених;	Родитељ, одељ.стар., стручна служба	Присуство одељењским састанцима, предавањима и	Током године

учествовање у превентивним мерама и активностима		трибинама...	
Помоћ ученицима у стицању увида у персоналне проблеме и указивање на могуће начине њиховог решавања	Педагошко-психолошка служба, Одељенски старешина	Час одељењског старешине, досије ученика, педагошка документација	Током године
Одржавање спортско-рекреативних активности; ангажовање ученика у културно друштвеним активностима и манифестацијама; укључивање у друштвене, спортске, културне и хуманитарне манифестације на нивоу локалне заједнице и шире	Стручно веће наставника физичког васпитања Комисија за културну и јавну делатност Руководиоци ученичких организација, руководиоци секција и додатне наставе и директор и помоћник школе	Евиденције Радни материјали	Током године
Реализација активности Вршњачког тима за ненасилно решавање конфликта - вршњачких медијатора	Ученици - вршњачки медијатори педагог	Евиденција, радни материјали	Током године
Континуирано праћење свих чланова школске заједнице са акцентом на оне који показују ризично понашање	Стручни сарадници, Директор, Тим за заштиту, Вршњачки медијатори	Педагошка евиденција, Евиденција тимова	Током године
Даље разрађивање начина и техника за праћење начина и техника које се примењују у превентивним активностима у свакодневном животу и раду школе	Тим за заштиту, одељ.зајед., одељ. стареш., стручни органитеља и тимови и родитељи	Евиденција, протоколи, записници	Током године
Евалуација програма на основу документације и евентуалне измене у програму и стварање материјално техничких услова за безбедан боравак деце у школи	Тим за заштиту	Евиденција тима, педагошка документација и пословна документација школе	Јул, током године
Сарадња са релевантним службама	Тим зас заштиту, управа школе	Дописи, договори, информисање, саветовање	Трајно, током године
Стручно усавршавање запослених ради унапређивања компетенција за превентивни рад и реаговање у случају насиља	Тим, стручни сарадници, стручњаци различитих области	Предавања, трибине, евиденција, фото и видео записи	Трајно, током године
Информисање о областима и одговорностима у области заштите од насиља, злостављања, занемаривања и дискриминације и обука	Тим, стручни сарадници, стручњаци различитих области	Предавања, трибине, евиденција, фото и видео записи	Трајно, током године

1.ИНТЕРВЕНТНЕ АКТИВНОСТИ

Да би интервенција у заштити ученика била планирана и реализована на најбољи начин, неопходно је узети у обзир следеће критеријуме:

- Да ли се насиље **дешава** или постоји **сумња** на насиље
- **Где** се дешава – да ли се дешава у установи или ван ње
- **Ко** су учесници насиља, злостављања, занемаривања и дискриминације
- **Облик и интензитет** насиља, злостављања, занемаривања и дискриминације
- На основу ових критеријума врши се **процена нивоа ризика** за безбедност детета и одређују поступци и процедуре.

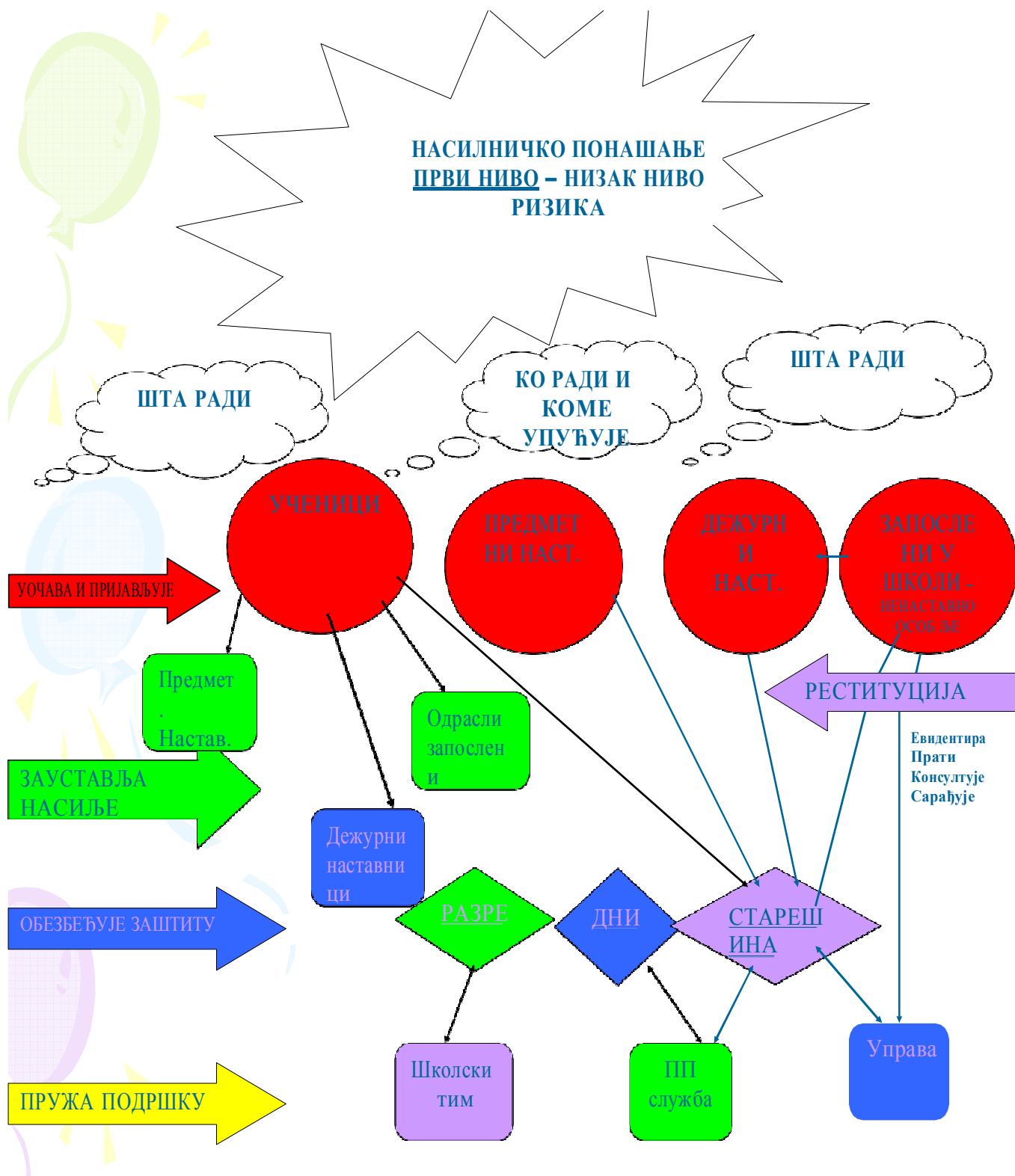
У складу са проценом нивоа ризика и законском регулативом доноси се одлука о **начину реаговања** :

- Случај се решава у установи
- Случај решава установа у сарадњи са другим релевантним установама
- Случај се прослеђује надлежним службама.

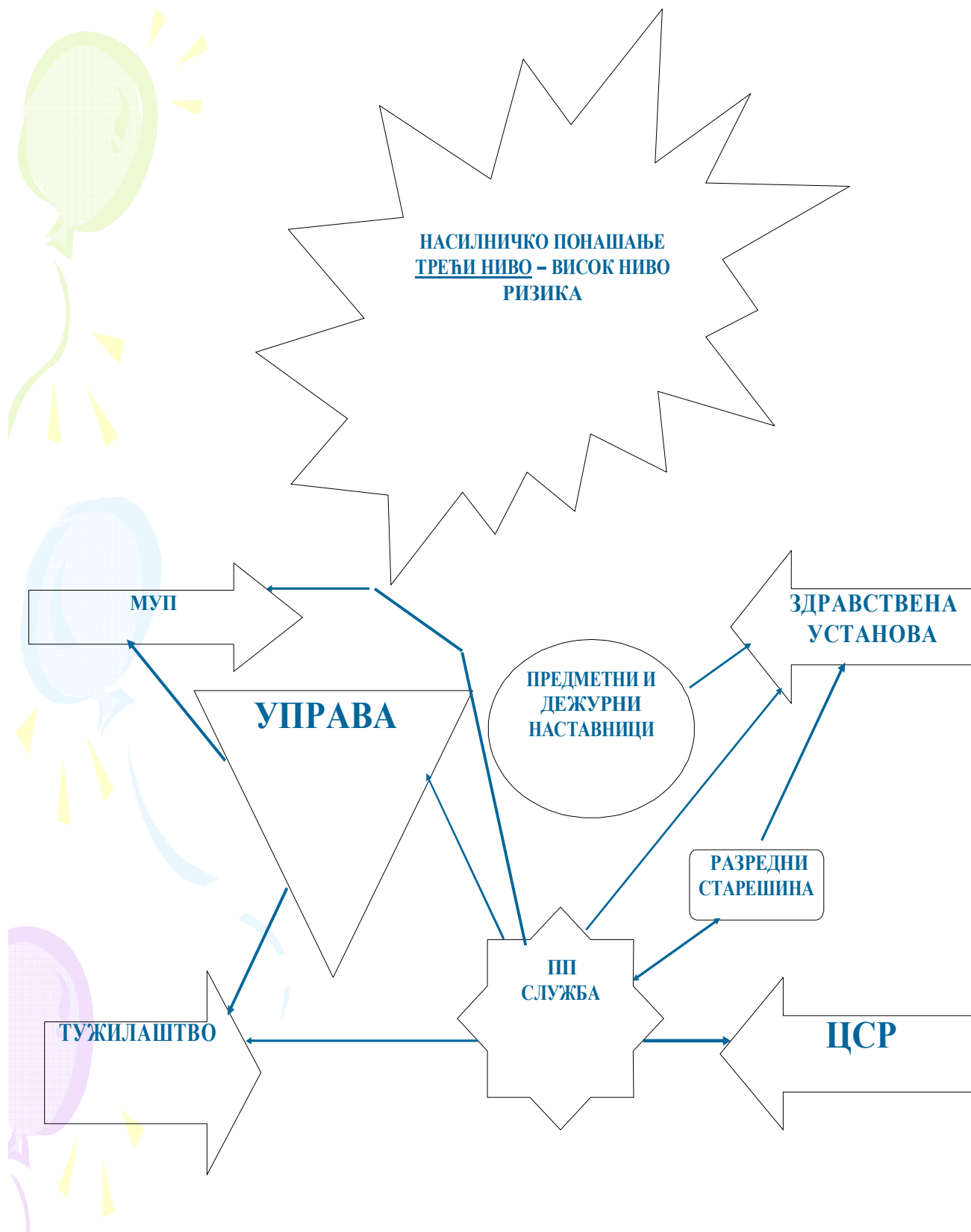
Школа је развила модел **интерне заштитне мреже** у случајевима насиља међу ученицима коју је примењивала до сада и примењиваће и убудуће.

ПЛАНИРАНЕ АКТИВНОСТИ	НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА	ДИНАМИКА
Индивидуално-саветодавни рад са ученицима који су актери у ситуацијама насиља (жртве, починиоци насиља)	Одељенски старешина, педагог	Педагошка евиденција, досије ученика	Током године, по потреби
Рад са одељењским заједницама кроз држање радионица на тему насиља и дискриминације у складу са могућим насилним ситуацијама у школи/одељењу	Одељењске тарешине, стручни сарадници, чланови тима за насиље, вршњачки едукатори	Материјали и продикти са одржаних часова	Током године према плану рада ОС
Интервентне активности: поступање по корацима предвиђеним Посебним протоколом	Тим за заштиту, педагог, директор	Евиденција, протоколи, педагошка документација	Током године
Сарадња са одговарајућим службама (полиција, јавни тужилац, Центар за социјални рад, Дом здравља, Школска управа и др. по потреби)	Тим зас заштиту, директор, секретар школе, педагог	Позиви, разговори, акције, документација	У случају насиља
Континуирано евидентирање случајева насиља и дискриминације	Тим, сви запослени, вршњачки тим	Евиденција, попуна образаца, пријаве	Континуирано током године
Праћење и вредновање врста и учесталости насиља и дискриминаторног понашања	Педагог чланови тима	Анализа, елаборат	Два пута годишње

Евидентирање учесталости броја васпитно-дисциплинских и васпитних мера ученика и дисциплинских поступака против запослених	ОС, стручни органи, директор и секретар школе	Евиденција, записници, анализа	Континуирано током године
Подршка деци која трпе насиље или дискриминацију и деци којима је потребна додатна образовна подршка	Чланови тима, одељењске старешине, пс; Тим за ИО	Саветовање, заштита, збрињавање	Континуирано током године
Рад са децом која врше насиље – организовање појачаног васпитног рада и укључивање у друштвено користан рад ради развијања самоодговорног и друштвено одговорног понашања	Чланови тима, разредне старешине, педагог, психолог	Саветовање	Континуирано током године
Оснаживање деце посматрача за конструктивно реаговање кроз рад оз, Ученичког парламента и стручних и управних органа школе	Чланови тима, одељењске старешине, педагог, психолог	Саветовање, подршка	Континуирано током године
Интервенције у циљу заштите запослених	Директор	покретање дисциплинских поступака, обавештења	Континуирано током године
Интервенције приликом занемаривања у установи и/или прекомерног подстицања, односно психолошког притиска ради постигнућа	Директор, Школски одбор, Тим за заштиту, педагог	Опомене, Покретање дисциплинског поступка, обавештавање одговарајућих служби	У случају занемаривања у установи

У табели су приказани нивои реаговања и различити облици насиља. У зависности од интензитета и последица које насиље оставља, поједини облици се понављају на више различитих нивоа.

ПРВИ НИВО

Ове облике насиља решава самостално наставник/одељењски старешина у оквиру саветодавно-васпитног рада са децом – појединцима, групама, одељењем. Може користити подршку вршњачког тима, школског тима и управе школе.

Физичко насиље	Психичко насиље	Социјално насиље	Сексуално насиље и злоупотреба	Дигитално насиље
Ударање, чврга, гурање, штипање, гребање, гађање, чупање, уједање, саплитање, шутирање, прљање, уништавање ствари и сл.	Омаловажавање, оговарање, вређање, ругање, називање погрдним именима, псовање, етикетирање, имитирање, ``прозивање`` и сл.	Добацивање, подсмевање, игнорисање, искључивање из групе или заједничких активности, фаворизовање на основу различитости, ширење гласина и сл.	Добацивање, псовање, ласцивни коментари, ширење прича, етикетирање, сексуално недвосмислена гестикулација и сл.	Узнемиравајуће позивање, слање узнемиравајућих порука СМС-ом, ММС-ом, путем аудиовизуелних снимака и сл.

ДРУГИ НИВО

У решавању ових облика насиља наставник/разредни старешина укључује
Тим, то јест унутрашњу заштитну мрежу.

Физичко насиље	Психичко насиље	Социјално насиље	Сексуално насиље и злоупотреба	Дигитално насиље
Шамарање, ударање, гажење, цепање одела, “шутке“, затварање, пљување, отимање и уништавање имовине, измицање столице, чупање за уши и косу и сл.	Уцењивање, претње, неправедно кажњавање, забрана комуницирања, искључивање, одбацивање, Манипулисање и сл.	Сплеткарење, игнорисање, неукључивање, неприхватање, манипулисање, искоришћавање исл.	Сексуално додиривање, показивање порнографског материјала, показивање интимних делова тела, свлачење и сл.	Оглашавање, снимање и слање видео записа, злоупотреба блогова, форума и четовање, снимање камером појединаца против њихове воље, снимање камером насилних сцена, дистрибуирање снимака и слика и сл.

ТРЕЋИ НИВО

Ако ученици чине или трпе неки од следећих облика насиља обавезно је укључивање других институција, односно активирање спољашње заштитне мреже.

Физичко насиље	Психичко насиље	Социјално насиље	Сексуално насиље и злоупотреба	Дигитално насиље
Туча, давлeње, бацање, проузроковање опекотина и других повреда, ускраћивање хране и сна, излагање ниским температурама, напад оружјем и сл.	Застрашивање уцењивање уз озбиљну претњу, изнуђивање новца или ствари, ограничавање кретања, навођење на коришћење наркотичких средстава и психоактивних супстанци, укључивање у деструктивне групе и организације исл.	Претње, изолација, малтретирање групе према појединцу или групи, организовање затворених група (кланова) које има за последицу повређивање других и сл.	Завођење ученика од стране запослених, злоупотреба ауторитета, поверења или утицаја над учеником, подвођење, изнуђивање и принуда на сексуални чин, силовање инцест и сл.	Оглашавање, снимање и слање видео записа, злоупотреба друштвених мрежа, блогова, форума и чествовања у циљу вређања, исмевања и подстицање угрожавања достојанства личности снимање камером појединца против њихове воље, снимање камером насилних сцена, дистрибуирање снимака и сл.

Ниво решавања насилничког понашања зависиће од следећих околности:

- Да ли насиље чини појединац или група, вршњак или неко старији;
- Да ли се насилно понашање понавља;
- Које су могуће последице;
- Какве су компетенције наставника, одељењског старешине;
- Треба уважити и лични доживљај детета које трпи насиље

2. КОРАЦИ У ИНТЕРВЕНЦИЈИ – ПОСТУПЦИ И ПРОЦЕДУРЕ У ЗАШТИТИ ДЕЦЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА, ЗАНЕМАРИВАЊА И ДИСКРИМИНАЦИЈЕ

1. Сазнање о насиљу односно дискриминаторном понашању - откривање је први корак у заштити ученика/деце од насиља.

Оно се у установи одвија на два начина:

- Опажањем или добијањем информација да је насиље у току;
- Сумњом да се насиље дешава на основу препознавања спољашњих знакова или специфичног понашања ученика / детета и породице, или
- Путем проверавања, непосредно – од стране самог ученика и /или посредно од стране треће особе (вршњака, родитеља, старатеља...).

Проверава се свака информација, врши се преглед видео записа са камера.

У случају неосноване сумње, појачано се прати рад учесника. Када се сумња потврди, директор и тим предузимају конкретне мере и активности.

2. Прекидање, заустављање насиља односно дискриминаторног понашања – свака одрасла особа која има сазнање о насиљу (дежурни наставник, учитељ, разредни старешина, предметни наставник, сваки запослени у установи) **у обавези је** да реагује тако што ће прекинути насиље или позвати у помоћ (уколико процени да не може самостално да прекине насиље);

Смиривање ситуације подразумева обезбеђивање сигурности за ученике, раздвајање, разговор са актерима, према процени појединачно или заједно, уколико има повређених указивање прве помоћи, обезбеђивање лекарске помоћи, обавештавање полиције и центра за социјални рад

3. Обавештавање родитеља – обавља се одмах након заустављања насиља. Уколико родитељ није доступан или његово обавештавање није у најбољем интересу детета, обавештава се центар за социјални рад.

4. Консултације се остварују непосредно по појави сумње и /или по стицању информација о насиљу. Обављају се у оквиру утанове:

- **Са колегом: одељењски старешна, дежурни наставник**
- **Са Тимом за заштиту од насиља**
- **Са психологом, педагогом, директором и школским полицајцем**
- **Са Парламентом ученика.**

У зависности од сложености ситуације, консултације се могу обавити са службама изван школе:

- Министарство просвете – надлежна школска управа;
- са надлежном службом локалног центра за социјални рад;
- полиција;
- правосудни органи;
- специјализована здравствена служба.

Консултације су важне да би се:

- Разјасниле околности и на прави начин анализирале чињенице и проценио ниво ризика и предузеле одговарајуће мере и активности
- Направио план заштите
- Избегла конфузија и спречиле некоординисане акције које могу водити поновном проживљавању искуства жртве

У консултацији треба:

Изнети детаљан, објективан опис насиља, без процене и тумачења, водећи рачуна о приватности ученика и других учесника у насиљу

- Одредити улоге, задатке и одговорности у установи
- Идентификовати улогу, задатке и професионалну одговорност других учесника (стручњака)
- Донети одлуку о начину реаговања и праћења

Приликом консултација са колегама унутар и/или изван установе обавезно је поштовати **принцип поверљивости**, као и **принцип о заштити најбољег интереса ученика**.

5. Мере и активности - након откривања насиља и обављених консултација са релевантним стручњацима, могуће је, у зависности од тежине **предузети следеће акције**:

- Оперативни план заштите – сачињава се за конкретну ситуацију другог и трећег нивоа, за све ученике – учеснике насиља и злостављања (онај који трпи насиље, који га чини и сведоци). План садржи: активности усмерене на промену понашања – **појачан васпитни рад, мере друштвено корисног рада, рад са родитељем, рад**

са оз, укључивање УП, а по потреби и органа управљања; носиоце тих активности и временску динамику; начине по којима ће се обезбедити укључивање свих учесника у ширу друштвену заједницу. Када Тим процени да постоји потреба да се прилагоди и образовни рад, предложиће Тиму за пружање додатне подршке ученицима припрему иоп-а.

У припрему плана заштите укључују се представници оз, УП, као и учесници у насиљу и злостављању.

Када су у мере и активности укључене друге организације и службе, одредиће се задаци, одговорна лица, динамика и начини међусобног извештавања.

- За трећи ниво насиља и злостављања директор подноси пријаву надлежним ореганима, организацијама и службама и обавештава министарство, надлежну школску управу у року од 24h. Пријава се подноси у усменој и писаној нформи. Пријава садржи податке о ученику и породици, који су у том моменту познати и разлоге за упућивање.

Пре пријаве обавља се разговор са родитељима, уколико не постоји процена да тиме може да буде угрожен најбољи интерес ученика.

Директор обавља комуникацију са медијима, уколико је она неопходна, а уколико је он учесник насиља, онда то чини председник ШО.

ВАЖНО: у образовно-васпитном систему нема места за истрагу и доказивање злостављања и занемаривања. Ти задаци су у надлежности других система.

6. Праћење ефеката предузетих мера

Тим за заштиту ученика је у обавези да, у сарадњи са запосленима у установи и релевантним установама, прати ефекте предузетих заштитних мера.

У оквиру мера заштите планирају се и активности којима ће се обезбедити реинтеграција или поновно укључивање свих учесника насиља у заједницу установе и њихов даљи безбедан и квалитетан живот и рад у установи. План реинтеграције ће зависити од фактора као што су: врста и тежина насилног чина, последице насиља по појединца и колектив, број учесника и сл.

Праћење и вредновање предузетих активности условљава планирање новог циклуса Програма заштите ученика од насиља.

III СТРУЧНО УСАВРШАВАЊЕ ЗАПОСЛЕНИХ ЗА ПРЕВЕНТИВНИ РАД, БЛАГОВРЕМЕНО УОЧАВАЊЕ, ПРЕПОЗНАВАЊЕ, РЕАГОВАЊЕ НА НАСИЉЕ, ЗЛОСТАВЉАЊЕ И ЗАНЕМАРИВАЊЕ

Стручно усавршавање запослених се спроводи са циљем унапређивања компетенција запослених у школи за адекватно разумевање појава насиља, планирања превентивних активности, поступање и вођење процеса заштите ученика од насиља, злостављања и занемаривања.

Чланови тима треба да показују високу професионалност у раду, добре комуникативне способности, као и да у својој личној и професионалној биографији немају елемената насилног понашања.

Ради ефикасности рада тима, потребно је да сви у школи (запослени, ученици и родитељи-старатељи) буду информисани о томе ко су чланови тима и да њихова имена буду истакнута на огласној табли на видном месту. Организација рада тима и време у коме су обавезни да предузимају мере треба да буду у складу са радним временом школе, тако да током радног времена школе неко од чланова тима буде на располагању.

Задаци чланова Тима за заштиту ученика од насиља, злостављања, занемаривања и дискриминације:

- учествују у обуци за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања;
- информишу и пруже основну обуку за све запослене у школи са циљем стицања минимума знања и вештина неопходних за превенцију, препознавање, процену и реаговање на појаву насиља, злостављања и занемаривања ученика;
- организују упознавање ученика, родитеља-старатеља и локалне заједнице са Општим протоколом за заштиту деце од злостављања и занемаривања и Посебним протоколом;
- координирају израду и реализацију Програма заштите ученика од насиља (превентивне и интервентне активности);
- организују консултације у школи и процењују нивое ризика за безбедност ученика;
- прате и процењују ефекте предузетих мера у заштити ученика;
- сарађују са релевантним установама;
- припремају план наступа школе пред медијима и јавношћу;
- организују евидентирање појава насиља;
- прикупљају документацију;
- извештавају стручна тела и органе управљања.

Предмети и наставни садржаји који се могу користити за превенцију насиља налазе се у прилогу Програма заштите ученика ОШ „Топлички хероји“ Житорађа од насиља, злостављања, занемаривања и дискриминације и то су:

- **I разред:** српски језик, свет око нас, физичко васпитање
- **II разред:** српски језик, свет око нас, физичко васпитање
- **III разред:** српски језик, физичко васпитање
- **IV разред:** српски језик, свет око нас, физичко васпитање
- **I–IV разред:** грађанско васпитање
- **V–VIII разред:** географија, историја, страни језици, физичко васпитање
- **VI – VIII разред:** српски језик, биологија
- **V–VIII разред:** грађанско васпитање.

Запослени у школи (одељењски старешина, педагог, школски полицајац, директор) у обавези су да воде евиденцију о појави насиља.

Тим за заштиту ученика од насиља прикупља документацију у случајевима који захтевају његово укључивање – други и трећи ниво насиља.

Документација треба да се чува на сигурном месту, како би се обезбедила поверљивост података – за то су задужени педагог и психолог.

Документација Тима за заштиту ученика од насиља, злостављања, занемаривања и дискриминације садржи:

- образац евиденције присуства чланова тима
- образац пријаве насилног понашања
- извештај чланова тима о дешавањима у установи за протеклу седмицу
- записник са дневним редом састанка тима и предложеним мерама за актуелне случајеве и дешавања
- евиденцију дописа за друге установе и из других установа
- изјавње ученика - учесника у актуелним дешавањима и случајевима насиља
- праћење остваривања конкретних планова заштите другог и трећег нивоа
- укључивање родитеља
- анализе стања и извештаја.

Тим подноси извештај директору два пута годишње. Директор извештава НВ, ШО, СР. Извештај о остваривању програма заштите је саставни део извештаја о годишњем раду установе. Извештај садржи: анализу ефеката превентивних мера и активности и резултате самовредновања у овој области, број и врсту случајева насиља, злостављања, занемаривања и дискриминације, предузете интервентне мере и активности, као и њихове ефекте. Директор одлучује о дозволи приступа документацији и подацима у поступку заштите ученика, осим ако је на основу закона, а на захтев суда, обавезан да их достави.

ДЕФИНИСАЊЕ УЛОГЕ СВИХ АКТЕРА У ШКОЛИ

НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ	ОДГОВОРНОСТИ	ПОСТУПЦИ
Одељењски старешина/ учитељ	Обезбеђује заштиту угроженог детета, пружа подршку и улива сигурност, по потреби покреће унутрашњу заштитну мрежу и сегменте спољашње мреже, изриче васпитно-дисциплинске мере у складу са законом	Зауставља насиље, истражује шта се десило, ко су актери, где се десило, евидентира, прати, консултује и сарађује са ПП службом, школским тимом, вршњачким тимом, обавештава све наведене актере као и родитеље ученика
Одељенско веће	Праћење остваривања образовно-васпитног рада на нивоу већа, обезбеђивање услова за свестран развој ученика, праћење рада ученика и поштовање њихових права као и испуњавање обавеза од стране ученика и наставника	Организација образовно-васпитних активности, праћење реализације, праћење постигнућа ученика (путем извештаја), евидентирање потешкоћа и проблема током реализације зацртаних планова и програма, оцена успешности, изрицање похвала, додела награда и изрицање васпитно-дисциплинских мера за лакше повреде дужности и обавеза ученика
Наставничко веће	Организација свих видова васпитно_образовног рада у школи, доноси одлуку о изборним и факултативним активностима које ће се остваривати у школи, врши поделу одељења на наставнике, разредних старешинстава, прати реализацију свих активности и остваривање задатака зацртаних школским документима за одређену школску годину и школским актима. Прати и вреднује рад стручних органа као и рад друштвених организација, саветодавних и управних тела школе додељује награде и похвале за постигнуте резултате, изриче васпитно-дисциплинске мере за учињену тежу повреду дужности ученика и именује и предлаже чланове за стручне активе у оквиру установе из реда наставника и стручних сарадника	Разматрање извештаја, анализа, доношење оцена успешности и квалитета рада свих учесника у образовно-васпитном процесу и нивоа постигнућа, доношење одлука о изрицању дисциплинских мера за теже повреде дужности, додела похвала и награда.
Педагог	Стара се о свеукупном развоју ученика, брине о његовом напредовању у настави, о процесу уклапања у колектив, социјализацији, бави се саветодавним радом, учествује у раду Тима за заштиту ученика од насиља, руководи Вршњачким тимом за ненасилно решавање конфликта	Саветодавне активности, праћење, посматрање, вођење документације, истраживачка активност, сарадња са сегментима унутрашње и екстрне заштитне мреже, обука вршњачких медијатора, спровођење радионица
Директор школе	Стара се о остваривању стандарда постигнућа и унапређивању васпитно-	Руководи и председава седницама НВ и Педагошког колегијума, организује и

	образовног рада; предузима мере у случајевима повреда забрана и недоличног понашања запосленог и његовог негативног утицаја на децу и ученике; одлучује о правима, обавезама и одговорностима ученика; покреће и води дисциплинске поступке против запослених и ученика	контролише рад свих запослених у школи, изриче казне и мере, предузима мере за очување безбедности објекта и нормалан рад у истом, саветује, пружа подршку и заштиту, учествује и председава раду Комисије за заштиту деце од злостављања, обавештава надлежне органе и координира сарадњу са спољашњом заштитном мрежом
Савети родитеља: -Одељењски -Школе Школски одбор	Брину о обезбеђивању услова за рад који омогућују реализацију наставних планова и програма и безбедан боравак деце у школи Прате пословање школе и реализацију свих врста планова и програма који се у школи остварују	Предлажу, учествују у конкретним акцијама, донирају средства, сарађују са свим запосленим радницима у школи, представљају и промовишу школу у средини Усвајају документа о раду, оцењују рад школе кроз анализу и усвајање извештаја Информишу средства јавног информисања на локалу
Предметни наставници	Одговорни су за редовно одржавање свих видова наставе и обезбеђивање реда и материјалних и других услова за квалитетан рад, али и за безбедност ученика током рада	Одржавају дисциплину, уочавају и пријављују насиље, заустављају насиље, смирују ситуацију, пријављују и активирају унутрашњу заштитну мрежу уколико не могу самостално да реше конфликт, воде евиденцију
Дежурни наставници	Редовно обавља дежурство, стара се о реду и безбедности ученика током свог дежурства као и о безбедности објекта током рада	На звук звона пушта ученике у објекат, води рачуна да се евидентира присуство трећих лица, уочава, зауставља и пријављује случајеве насиља, ангажује чланове интерне заштитне мреже по потреби
Помоћно особље	Води рачуна о исправности објекта, апарата и уређаја, о хигијени свих просторија и естетском изгледу истих, отклања све кварове и оштећења која могу бити опасна по здравље и живот деце	Чисте, рибају, поправљају, пријављују кварове, упозоравају на критична места у школи и школском дворишту, прате и уочавају ученике који се насилно понашају према другој деци или наносе штету имовини и то пријављују дежурном наставнику, разредном старешини, секретару школе, директору или стручним сарадницима
Школски полицајац	Води рачуна о безбедности ученика и радника школе	Уочава, зауставља и пријављује насиље, члан је школског тима за насиље и сарађује са члановима тима, води евиденцију и пријављује полицијској станици случајеве насиља са последицама, дежура, обезбеђује безбедност приликом уласка у школу и дежура у дворишту на великом одмору

IV ЕВИДЕНЦИЈА И ДОКУМЕНТАЦИЈА

1. ЕВИДЕНЦИОНИ ЛИСТ: ПРИЈАВА НАСИЉА У ШКОЛИ

Ред. број	Насиље се дешава	Постоји сумња	Учесници у насиљу	Датум и време	Пријавио
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					
8.					
9.					
10.					
11.					
12.					
13.					
14.					
15.					
16.					
17.					
18.					
19.					
20.					

3. ЕВИДЕНЦИЈА НАСИЛНОГ ПОНАШАЊА (пријава)

Датум настанка насилне ситуације _____

Место	Време
У дворишту установе	Пре доласка у установу
У ходнику	После доласка
У тоалету	На часу- 1,2,3,4,5,6,7
У учионици	На одмору
На путу до установе	У току активности
На спортском терену	У току слободног времена

Начин откривања/учавања :

- Личним увидом _____
- Дојавом посматрача _____
- Дојавом родитеља _____
- Посредно (сандуче, телефонска пријава)
- Уочавањем знакова _____
- Дојавом особе која је доживела насиље _____
- _____

Насилна ситуација се:

- Дешава први пут
- Понавља више пута

Кратак опис насилне ситуације : (узрок сукоба , ток догађаја и присуство очевидаца)

Учесници насилне ситуације

Особа која врши насиље (подвуци)	Особа која трпи насиље (подвуци)
Ученик _____ М/Ж _____ Група/разред _____ Група : хомогеног узраста _____ хетерогерног узраста _____ истополна _____ хетерополна _____ Одрасли учитељ _____ предметни наставник _____ одељењски старешина _____ дежурни наставник _____ техничко особље _____ административно особље _____ стручни сарадник _____ школски полицајац _____ директор _____ родитељ (сопствени/туђи) _____	Ученик _____ М/Ж _____ Група/разред _____ Група : хомогеног узраста _____ хетерогеног узраста _____ хетерополна _____ хетерополна _____ Одрасли учитељ _____ предметни наставник _____ одељењски старешина _____ дежурни наставник _____ техничко особље _____ административно особље _____ стручни сарадник _____ школски полицајац _____ директор _____ родитељ(сопствени/туђи) _____

Коме је пријављено?

Последице насилне ситуације:(физичке повреде, психичка стања, односи са окружењем)

Врста интервенције :

Предложене мере заштите и начини праћења спровођења предузетих мера:

Датум пријаве насилне ситуације:

Подносилац пријаве (својство)

4. ОБРАЗАЦ ЗА ПРАЋЕЊЕ /УКЉУЧИВАЊЕ ДРУГИХ ИНСТИТУЦИЈА У ИНТЕРВЕНЦИЈУ/ПРЕВЕНЦИЈУ НАСИЉА

Назив и адреса установе којој се обраћамо:

Назив и адреса установе:

Име и презиме одговорне особе

/директора:_____

Адреса установе:

Телефон/мејл у установи:

Име и презиме координатора Тима за заштиту ученика од насиља:

Телефон/мејл:

Име и презиме детета:

Узраст, група/разред, одељење:

Име и презиме

родитеља/старатеља:

Адреса становања:

Телефон/мејл:

Разлози због којих се обраћамо надлежној установи:

Кратак приказ/опис кључних догађаја (време/датум када су се десили, ко су били учесници, које су последице ...)

Предузете мере у установи:

Датум: _____
директора

Потпис

5. ПЛАН ПОЈАЧАНОГ ВАСПИТНОГ РАДА

На основу члана _____. став _____. Закона о основама система основног образовања и
васпитања, подносим

ЗАХТЕВ ДИРЕКТОРУ ШКОЛЕ

ЗА ПОЈАЧАНИМ ВАСПИТНИМ РАДОМ

Име и презиме: _____

Разред и одељење: _____

Ситуација: _____

Уочени проблеми: _____

Датум:

Подносилац захтева:
Одељенски старешина

На основу члана _____. став. _____. Закона о основама система основног
образовања и васпитања, доносим:

РЕШЕЊЕ

О ПОЈАЧАНОМ ВАСПИТНОМ РАДУ

Име и презиме ученика: _____

Разред и одељење: _____

Појачан васпитни рад обавиће:

- одељенски старешина
- педагог
- Тим:

Чланови: _____

- социјалне установе
- здравствене установе

Напомена: Извештај о појачаном васпитном раду доставити у року од 30 дана,
директору школе и стручној служби.

Датум

Директор школе:

ПЛАН РАДА
СА УЧЕНИЦИМА У ПРОЦЕСУ ПОЈАЧАНОГ ВАСПИТНОГ РАДА

1. Проблеми на којима ће се радити: (Индентификовати приоритетне проблеме са потребама детета и могућностима школе и осталих служби)

- понашање
- учење
- однос са вршњацима
- однос према наставницима
- редовност похађања наставе
- сметње и тешкоће у развоју
- породични проблеми
- остали проблеми _____

2. Снаге: Фокусирати се и излистати све ресурсе и механизме за савладавање проблема ученика који могу да се мобилишу за решавање индентификационих проблема (личности детета, наставници, вршњаци, родитељи, окружење, стручњаци...)

3. Општи циљ (промена коју желимо да постигнемо): _____

4. Посебни циљеви (уже дефинишу промене које желимо да постигнемо)

5. Активности и задаци (појединачне акције које се подразумевају да би се постигли посебни циљеви, примерени потребама и могућностима и подељени међу ученицима на основу увида ко ће на најбољи начин испунити посебан задатак).

Чланови тима:

_____, _____
_____, _____

НОСИЛАЦ	ПЛАНИРАНЕ АКТИВНОСТИ И ЗАДАЦИ	ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	ДАТУМ РЕАЛИЗОВАНЕ АКТИВНОСТИ
Одељенски старешина			
Наставник			
Педагог			
Родитељ			

Евалуација тима:

1. _____
2. _____
3. _____

/датум/

На основу захтева за појачаним васпитним радом и решења директора школе, подносим

ИЗВЕШТАЈ

О ПОЈАЧАНОМ ВАСПИТНОМ РАДУ

Име и презиме ученика: _____

Разред одељење: _____

Предузете мере: _____

Резултати предузетих мера: _____

Препорука: _____

Датум:

Подносилац извештаја:

На основу члана _____. став _____ Закона о основама система образовања и васпитања, донето је

Р Е Ш Е Њ Е

О УКИДАЊУ ВАСПИТНЕ МЕРЕ

Ученику-ци: _____

Разред-одељење: _____

- Опомена
- Укор одељенског старешине
- Укор одељенског већа

О б р а з л о ж е њ е

Решењем број _____, ученику је изречена васпитна мера. На основу позитивног помака у понашању ученика, након изрицања васпитне мере, донето је решење као у изреци.

УЖиторађи

Одељенски старешина

На основу члана _____. став ____ Закона о основама система образовања и васпитања, донето је

Р Е Ш Е Њ Е

О ИЗРИЦАЊУ ВАСПИТНЕ МЕРЕ

- Опомена
- Укор одељенског старешине
- Укор одељенског већа

Ученику- ци: _____

Разред-одељење: _____

Образложење

На основу извештаја о појачаном васпитном раду и препорукама изриче се васпитна мера

_____ као у диспозитиву решења. Ова мера може бити укинута или поништена одлуком: _____у складу са даљим понашањем ученика.

У Житорађи ,

Одељенски старешина

Директор школе

6. ЕВИДЕНЦИЈА РАЗЛИЧИТИХ ОБЛИКА НАСИЉА, ЗАНеМАРИВАЊА И ЗЛОСТАВЉАЊА УЧЕНИКА ОШ ``Топлички хероји`` Житорађа

[illegible]

**7. ПРОТОКОЛИ О ОДРЖАНИМ ЧАСОВИМА ОДЕЉЕЊСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ
У ОКВИРУ ПРЕВЕНТИВНИХ АКТИВНОСТИ У ШКОЛИ**

A. Старији разреди

Одељење _____ Број присутних ученика _____ у процентима

Назив радионице _____

Модератори (сарадници) _____

Датум одржавања _____ Час у току дана _____

Шта се ученицима допало у овој радионици ?

Шта им се није допало ?

Процена остварености циљева радионице

Предлози и сугестије

Потпис одељењског старешине

Б: Млађи разреди

- Колико је деце било присутно ?
- Како су деца реаговала на радионицу?
- Да ли су деца сазнала нешто ново везано за тему радионице ?
- Која питања и дилеме су покренула највише дискусије ?
- Да ли је било нечега неуобичајеног ?
- Који су били карактеристични одговори деце ?

Разред и одељење : _____

Учитељ/ица: _____

На основу Програма заштите од насиља, злостављања, занемаривања и дискриминације ОШ ``Топлички хероји``Житорађа, Стручни тим за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања сваке године припрема акциони план за наредну школску годину, који је саставни део Годишњег плана рада школе.

Акционим планом су дефинисане превентивне и интервентне активности, носиоци активности и временска динамика реализације активности.

_____. године

Директор школе

Горан Станојевић